

Dansk som andetsprog, niveau G

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Dansk som andetsprog er et færdigheds-, videns- og kulturfag. Faget beskæftiger sig med tilegnelse af dansk sprog, kursistens dansksproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem sprog og kultur. Centralt i faget står mundtlig og skriftlig kommunikation og forskellige tekstgenrer i sociokulturelle kontekster.

1.2 Formål

Dansk som andetsprog har til formål at styrke kursistens kommunikative, sproglige og interkulturelle kompetencer. Undervisningen skal fremme kursistens lyst til at tilegne sig og bruge dansk, udvikle sproglig bevidsthed samt strategisk kompetence i forhold til sprogtilægnelse og læring. Med udgangspunkt i kursistens viden, ressourcer og erfaringer skal faget bidrage til, at kursisten udvikler dansksproglige forudsætninger for aktiv deltagelse i det danske samfund.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisten skal på et niveau med begyndende grad af kompleksitet tilegne sig de fire færdigheder: tale, lytte, læse og skrive i en integreret helhed. Kursisten skal styrke sine dansksproglige muligheder for at indgå i samfundsmæssige og uddannelsesmæssige sammenhænge. Sproget som mundtligt kommunikationsmiddel er i centrum med inddragelse af tekstlæsning, skrivning og brug af billedmedier som redskab for oplevelse og indlevelse.

Kursisten skal kunne:

Tale/lytte

- a) forstå talt dansk såvel i naturlig tale som i digitale medier
- b) udtrykke sig forståeligt, sammenhængende og hensigtsmæssigt i forskellige situationer
- c) udlede og fastholde sammenhæng og følge op med kommentarer og spørgsmål i samtale
- d) begrunde egne synspunkter på en forståelig måde
- e) holde korte oplæg med tydeligt fokus

Læse

- f) læse og forstå enkle, autentiske sag- og fiktionstekster
- g) sætte fokus på relevante træk i teksten
- h) anvende hensigtsmæssige danskfaglige redskaber til analyse af forskellige tekstgenrer
- i) sammenligne og diskutere teksters indhold, form, temaer og kontekst
- j) vælge og anvende hensigtsmæssige læsestrategier
- k) fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af relevante studieteknikker

Skrive

- l) skrive sammenhængende og forståeligt om fantasi, følelser, tanker, erfaringer, viden og mening i en genre, der passer til situationen
- m) anvende færdigheder i elementær syntaks og retskrivning
- n) skrive i et enkelt og sammenhængende sprog med fokus på at modtage og give respons

Sprog, identitet og sociokulturelle forståelser

- o) have indsigt i sprog som identitetsskabende faktor
- p) kunne udtrykke sig om sammenhænge mellem sprog og oplevelse af identitet
- q) have viden om forskellige normer for at tage, holde og videregive ordet i uformelle og formelle situationer
- r) have færdigheder i at tage, holde og videregive ordet i uformelle og formelle situationer
- s) have færdigheder i argumentationsteknikker på enkelt niveau

t) kunne udtrykke sig klart og relevant i mundtlig og skriftlig kommunikation på enkelt niveau.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er sprog og kommunikation, litteratur og medier. De tre stofområder indgår i et tæt samspil. Arbejdet med det sproglige område består i en fordybelse i mundtlige og skriftlige genrer med henblik på praktisk anvendelse. Der arbejdes med:

- a) Kommunikation, talehandlinger og modtagerbevidsthed
- b) Udtale, prosodi, automatisering, fluency og kropssprog
- c) Argumentationsteknikker
- d) Sproglig korrekthed, forståelighed og sammenhæng i tale og skrift
- e) Læseteknikker, læsestrategier, notatteknik og ordforråd
- f) Et udvalg af dansk og oversat litteratur i genrerne lyrik, epik samt blandingsgenrer, herunder et individuelt værk
- g) Danskfaglige begreber til analyse, fortolkning og perspektivering af tekster
- h) Kommunikationsformer i massemedier og elektroniske medier
- i) Hensigtsmæssig og kritisk informationssøgning
- j) Skriftsprog, herunder komposition, sammenhæng og modtagerbevidsthed
- k) Sproglære, referat, resumé, fortælling og kommentar
- l) Modeltekster for kursistens skrivning
- m) Enkle teorier om sprog som identitetsskabende faktor
- n) Sociokulturelle normer for fastholdelse af samtale i uformelle situationer
- o) Enkel analyse af mundtlige og skriftlige kommunikationssituationer i sociokulturelle sammenhænge.

2.3 Supplerende stof

Det vil ikke være muligt at opfylde de faglige mål på grundlag af kernestoffet alene. Det supplerende stof skal perspektivere og uddybe kernestoffet samt udvide kursistens faglige horisont. Det supplerende stof kan understøtte det anvendelsesorienterede aspekt i undervisningen.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Arbejdet med kursistens mundtlige og skriftlige sprogfærdighed samt udvidelse af kursistens aktive og passive ordforråd, hvor der arbejdes med forforståelse og førfagligt sprog, indtager en nøgleposition. Der arbejdes efter sprogpedagogiske principper, hvor de fire færdigheder lytte, tale, læse og skrive anvendes systematisk i arbejdet med funktionelle helheder. Der arbejdes med de faglige mål, der nedbrydes til kursistens læringsmål. Undervisningen tilrettelægges således, at der arbejdes fra det enkle mod det komplekse. Kursisten får mulighed for at være aktiv i undervisningen og i forhold til egen læringsproces. Der lægges vægt på selvstændigt arbejde med det faglige stof, hvor kursisten fremlægger og argumenterer for egne synspunkter. I tilrettelæggelsen inddrages undervisningsdifferentiering med henblik på kursistens faglige progression.

3.2 Arbejdsformer, herunder skriftligt arbejde

Der inddrages en bred vifte af arbejdsformer, hvor lærerstyret undervisning veksler med mere selvstændige arbejdsformer, som kursistfremlæggelser, gruppe- og pararbejde. I en mere anvendelsesorienteret undervisning inddrages et kollektivt læringsrum, hvor der arbejdes med aktivitetsfremmende arbejdsformer, der kan være med til at fremme kreativitet og innovation. Det kollektive læringsrum kan bidrage til opbygning af sociale relationer og læring i fællesskab. I arbejdet med det skriftlige udtryk træner kursisten processkrivning med fokus på at give og modtage respons og at omskrive tekster efter respons fra lærer eller medkursister. Udadvendte aktiviteter med fokus på både sprog og indhold indgår som en del af undervisningen.

3.3 It

It integreres på en praksis- og anvendelsesorienteret måde. Kursisten anvender elementær tekstbehandling i forbindelse med det skriftlige arbejde som et redskab i skriveprocessen. It indgår naturligt i informationssøgning, og præsentationsprogrammer kan anvendes i forskellige sammenhænge for at styrke kursistfremlæggelser.

3.4 Samspil med andre fag

Dansk som andetsprog kan indgå i samspil med andre fag, hvor det er relevant og muligt. Også i et tværfagligt arbejde skal de faglige mål tilgodeses.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Den løbende evaluering finder sted på grundlag af kursistens portfolio og test af kursistens faglige kundskaber. Den formative evaluering skal synliggøre, hvor langt kursisten er nået i forhold til de faglige mål; evalueringen skal således være med til at forme kursistens arbejde med faget.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet sproglig prøve, en decentralt stillet prøve i skriftlig fremstilling og en mundtlig prøve.

Den sproglige prøve

Prøven afholdes på grundlag af et centralt stillet opgavesæt.

Prøvens varighed er 1 time. Prøven består af opgaver i sproglig viden og sproglige færdigheder, herunder grammatik og retskrivning. Eksaminanden må som hjælpemiddel alene bruge ordbøger.

Prøven i skriftlig fremstilling

Prøvens varighed er 3 timer og 30 minutter. Prøven stilles decentralt af lærer og godkendes forud for prøven af censor.

Læreren udarbejder et opgavesæt med tre opgaver, hvor eksaminanden skal besvare én af de tre opgaver. Opgaverne skal have sammenhæng med de forløb, der er arbejdet med i undervisningen. Til hver opgave knyttes én eller to korte tekster, og opgaverne stiller krav til genrer, komposition, sammenhæng og modtagerbevidsthed. Opgaverne skal tilsammen dække relevante faglige mål og kernestof.

Den mundtlige prøve

Forlægget består af én eller to kortere kendte tekster i forskellige genrer. Eksaminator vælger prøveteksterne ud fra kernestoffet og teksten (teksterne) fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne. Eksaminanden forbereder et kort oplæg, hvor der gøres rede for tekstens indhold, form og genretræk ud fra en anvendelsesorienteret og praksisnær dimension. I oplægget perspektiveres der til et relevant emne der er blevet arbejdet med i undervisningen, og relevante udadvendte aktiviteter inddrages i perspektiveringen. Herefter former eksaminationen sig som en faglig samtale om teksten og det perspektiverede emne. Forberedelsestiden er 60 minutter og eksaminationstiden er 30 minutter. Bedømmelsesgrundlaget udgøres af eksaminandens mundtlige præstation ved prøven.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som er angivet under pkt. 2.1.

1) *Den sproglige prøve*

Der lægges vægt på eksaminandens viden om og færdigheder i:

- a) retskrivning
- b) morfologi
- c) ordklasser
- d) tegnsætning.

Der gives én karakter.

2) *Proven i skriftlig fremstilling*

Der lægges vægt på, at eksaminanden:

- a) har en skriveidé
- b) kan skrive sammenhængende og med begyndelse og slutning
- c) kan skrive i et sprog, herunder ordforråd og syntaks, der er forståeligt og hensigtsmæssigt i forhold til kommunikationssituationen
- d) kan svare relevant på opgavespørgsmålet.

Der gives én karakter.

Den mundtlige prøve

Der lægges vægt på, at eksaminanden kan:

- a) formulere sig forståeligt og sammenhængende
- b) anvende hensigtsmæssige danskfaglige begreber på den eller de tildelte tekster
- c) foretage og fremlægge analyse og fortolkning
- d) sammenligne teksterne, hvis der er tale om to
- e) begrunde synspunkter på en forståelig måde
- f) perspektivere forlægget til det relevante emne og udadvendte aktiviteter.

Der gives én karakter.